

PROF. DR LJUBO PEJANOVIĆ – OSNOVI ŽIVOTNE SREDINE I EKOLOGIJE

Prof. dr Ljubo Pejanović se više od trideset godina bavi pitanjima odbrane, bezbednosti i zaštite ljudi na prostorima bivše Jugoslavije i današnje Srbije, a pre svega analizom i uticajem različitih faktora u ekološkim procesima koji su u žiži interesovanja svetske i domaće javnosti.

Monografija „Osnovi životne sredine i ekologije“, objavljena 2016. godine u izdanju Fakulteta za pravne i poslovne studije dr Lazar Vrkatić, savršeno je obradila ekologiju i održivi razvoj sa metodološki poučnim konceptom ekološko-bezbednosne kulture i uticaja, pre svega, ljudskog faktora.

Na 335 stranica sagledana su i pokrenuta pitanja ekološko-bezbednosnih pojava, teorijskih analiza, kao i institucionalno-sistemskih, organizacionih i praktičnih okvira zaštite životne sredine. Tekst je podeljen u šest odvojenih, ali istovremeno povezanih celina: *Uvod u životnu sredinu*, *Osnovni faktori i resursi životne sredine*, *Održivi razvoj u životnoj sredini (ekologiji)*, *Izvori i vrste zagađenja ekologije*, *Tehničko-tehnološka ugrožavanja* i *Sistem zaštite bezbednosti i životne sredine*. Takođe, monografija sadrži i predgovor, literaturu i recenziju.

Ova monografija je rezultat višegodišnjeg naučnog i nastavnog rada profesora Pejanovića, a koncipirana je tako da teorijski i metodološki prati studijski plan i program predmeta Ekološka bezbednost.

U prvom poglavlju, autor skreće pažnju na teorijske osnove, pojam, definisanje i razvoj životne sredine. Analizirajući naučna saznanja, on dovodi u vezu i same metode istraživanja životne sredine.

Prateći svoju osnovnu tezu, u drugoj celini autor se analitički bavi životnom sredinom kroz osnovne faktore, prirodne resurse i karakteristike ekosistema, sagledavajući celokupan ekološki prostor i životne oblasti.

¹ Fakultet za pravne i poslovne studije dr Lazar Vrkatić, Niš

U trećem delu, autor objedinjuje ekologiju i održivi razvoj i pored pojma strategije, kroz institucionalne okvire globalnog, sagledava principe nacionalnih strategija održivog razvoja i društvene uključenosti. Pri tome ukazuje na razvoj infrastrukture, obrazovanja, konkurentne tržišne privrede i ekonomije i ukupan ravnomerni regionalni razvoj. Celina se završava razmatranjem životne sredine i racionalnim korišćenjem prirodnih resursa, kroz SWOT analizu održivog razvoja Republike Srbije.

Globalni izvori i vrste zagađenja, zatim prirodni i društveni oblici ugrožavanja životne sredine i prirodne pojave i profili prirodnih nepogoda obrađeni su u prvom delu četvrte celine ove monografije. Autor u drugom delu ove celine ukazuje na čoveka kao faktora i uzročnika zagađenja i ugrožavanja životne sredine, od klasičnih zagađenja okoline (otpad, pušenje, seča šuma, zagađenje reka i dr.), preko terorističkih i vojnih operacija (biloško i radiološko zračenje, eksplozivi i dr.), do savremenih ekoloških problema (ekološke migracije, izbeglice i dr.). U ovom delu se obrađuju i vrlo aktuelna pitanja savremenog sveta, kao što su bezbednost prehrambenih proizvoda sa posebnim osvrtom na genetski modifikovanu hranu. Jedan segment u ovoj celini posvećen je i organskoj hrani, uzgoju i njenoj proizvodnji. Četvrta celina se završava analizom problema ekološkog kriminaliteta (Kemtrejls sistem, primena HAARP-a) i posledicama kontaminacije prostora Republike Srbije.

Prepoznajući značaj zagađenja autor se u petoj celini posebno bavi tehničko-tehnološkim ugrožavanjem i različitim vrstama udesa kao izvorom ugrožavanja životne sredine (vazduh, buka, saobraćaj, hemijski, biološki i drugi udesi).

Monografija se završava poglavljem o ekološko-bezbednosnoj kulturi, ljudskoj etici i nasleđu, kao novom konceptu bezbednosti. Autor, takođe, navodi i zakonodavni sistem zaštite bezbednosti i životne sredine kroz osnovna ljudska i stečena prava sa osvrtom na međunarodne protokole, sporazume i planove u okviru građanskih prava.

Značaj, važnost i vrednost ove monografije ističu i njeni recenzenti, dugogodišnji naučni radnici prof. dr Cvijan Mekić, redovni profesor na Poljoprivrednom fakultetu Univerziteta u Beogradu, prof. dr Emina Mihailović, vanredni profesor Fakulteta zaštite na radu Univerziteta u Nišu i prof. dr Mile Rakić, viši naučni istraživač na Institutu za političke studije u Beogradu.

Na kraju određenih poglavlja tj. celina (od drugog do petog), autor postavlja određeni broj pitanja i zadataka koncipiranih za konstruktivnu raspravu i samostalan rad ne samo studenata, nego i svih onih koji se bave ovom problematikom. Takođe, značaj ove monografije se ogleda i u njenoj metodološkoj potpunosti i teorijskoj širini i praktičnosti. Kao takva, neophodna je na putu novih saznanja.